

**ปัจจัยทำนายความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ในเขตกรุงเทพมหานคร
Factors Predicting the Intention to Alcohol Consumption
of Suan Dusit Rajabhat University Students in Bangkok Province**

ดร. รัชฎา เพชรสุข*

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอำนาจการทำนายระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เจตคติที่มีต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม กับความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 513 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ โดยใช้กรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ Ajzen (2002) เครื่องมือวิจัยในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามที่ผู้วิจัยเคยสร้างขึ้นในงานวิจัยเรื่อง “รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนผู้ใช้บริการหน่วยงานอนามัยโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร” นำมาปรับปรุงด้านภาษาให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างและนำไป try out กับนักศึกษา จำนวน 30 คน หลังจากนั้นนำไปหาความเที่ยงได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง .902 – .903 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และอำนาจการทำนาย โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 19.87 ปี ส่วนใหญ่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มานานกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.2 รองลงมาคือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มานานกว่า 3 – 6 เดือน คิดเป็นร้อยละ 27.8 และยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างเริ่มบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกอายุน้อยที่สุด คือ อายุ 3 ปี และอายุมากที่สุดคืออายุ 20 ปี ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงเป็นอย่างยิ่ง ส่วนใหญ่เพื่อนสนิทของนักศึกษาบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คิดเป็นร้อยละ 89.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพบว่าปัจจัยด้านเจตคติที่มีต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอีก 1 เดือนข้างหน้า โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .592, .618, .145 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการวิเคราะห์อำนาจการทำนาย พบว่าปัจจัยทั้ง 3

* อาจารย์ประจำ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ปัจจัย ได้แก่ เจตคติที่มีผลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม สามารถร่วมกัน

ทำนายความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอีก 1 เดือนข้างหน้า ได้ร้อยละ 47.5 ($R^2 = 0.475$, $p < 0.05$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Abstract

The purposes of this correlational research were to predict intention of alcohol consumption among University students. Applying systemic random sampling, 513 students in Bangkok who were committed to consume alcohol, were selected from University students. Research's tools were composed of questionnaires, which were developed by researcher using in research. A Causal Model of alcohol consumption behavior amongst University students. Reliabilities were also tested among 30 students within the range of .902 - .903 In this regard, software program was deployed for data analyses which percentage, mean, standard deviation, correlation and regression analysis were come out as results of analysis respectively.

The results showed that the sample mean age was 19.87 years, mainly alcohol consumption for more than one year, representing 31.2, is a minor alcohol

consumption for more than 3-6 months, representing 27.8 and also found that the alcohol was first consumed at 3 years old and the oldest was 20 years old, which is something that is extremely worrisome. Most friends of student were also alcohol consumed accounted for 89.2 percent. Results of the study reveal significant relationship among all variables. Attitude toward alcohol consumption, subjective norm and perceive behavior control were correlated with intention to alcohol consumption within the next 1 month ($r = .592$, $.618$, $.145$) respectively. Furthermore, these predict their intention of alcohol consumption within the next 1 month for 47.5 percent. The alcohol consumption within 1 month could be significant explained by personal factors, attitude toward alcohol consumption behavior and subjective norm for 47.5 at $p < .05$ ($R^2 = 0.475$, $p < 0.05$).

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทยเป็นปัญหาใหญ่ในสังคม และทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเมื่อมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น ปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันไม่พึงประสงค์จึงทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย

ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นไม่ใช่มีเพียงแต่ผู้ใหญ่ที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เท่านั้น ยังมีวัยรุ่นและเยาวชนที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นด้วย วัยรุ่นวัยนี้เป็นวัยที่ชอบทดลอง ติดเพื่อน ต้องการความเป็นอิสระ มีโลกส่วนตัวสูง และยังเป็นวัยที่มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งนำไปสู่การเกิดปัญหาความขัดแย้งกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และ

อาจเป็นสาเหตุนำไปสู่พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันไม่พึงประสงค์ได้ โดยเฉพาะวัยรุ่นที่มีปัญหาครอบครัว มีการทะเลาะเบาะแว้ง ครอบครัวแตกแยก จากข้อมูลของสำนักงานนโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ และศูนย์วิจัยปัญหาสุรา ในปี พ.ศ. 2552 พบว่ามีความชุกของผู้บริโภควัยอายุ 15-19 ปี เพิ่มขึ้น ซึ่งวัยนี้เป็นกลุ่มเป้าหมายของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และจากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในช่วง 11 ปี (พ.ศ. 2539 - 2550) ที่ผ่านมาพบว่า เยาวชนอายุ 15 - 24 ปี ยังคงมีอัตราการบริโภคที่สูงขึ้น มีอัตราการดื่มประจำมากถึงร้อยละ 70 พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ซึ่งเกิดจากความตั้งใจในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยพบว่ามีความสัมพันธ์กับเพื่อน เนื่องจากเพื่อนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคของวัยรุ่น ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าทั้งการปรับพฤติกรรมที่มีความตั้งใจที่บริโภคให้เหมือนกับเพื่อน และการชักชวนให้เพื่อนบริโภค พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่มาจากอิทธิพลของเพื่อนสนิท เช่น ประเภทของเพื่อน ลักษณะของเศรษฐกิจ และสังคมที่แตกต่างกัน มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำให้มีพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ที่มา: <http://www.thailand.or.th>)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตนั้นถือว่าเป็นมหาวิทยาลัยใหญ่แห่งหนึ่งที่บริเวณโดยรอบของมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานครมีร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวนมากรอบมหาวิทยาลัย จากงานวิจัยของ ภัทรพร พลพนาธรรม (2552) พบโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตมีร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวนมากถึง 86 ร้าน คิดเป็น 50 ร้าน/ตารางกิโลเมตรเป็นเหตุผลให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย ดังนั้นผู้วิจัยได้ตระหนักถึงผลกระทบและปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งยังคงเป็นปัญหาของสังคมอยู่ในปัจจุบัน และวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่จะเป็นกำลังที่สำคัญของชาติในอนาคตต่อไป และวัยนี้เป็นกลุ่ม

เป้าหมายของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มประชากรวัยรุ่นนี้ เพื่อหาความสัมพันธ์ถึงความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอีก 1 เดือนข้างหน้า ซึ่งนำไปสู่การออกแบบกำหนดนโยบายและวางแผนกลยุทธ์ในการป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อไป เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นแนวทางการบริหารจัดการกับปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของเยาวชนที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคตต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. เจตคติที่มีผลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตหรือไม่อย่างไร
2. เจตคติที่มีต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตได้หรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาอำนาจการทำนายระหว่างเจตคติที่มีต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม กับความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน) ๒๕๕๗

ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ในเขตกรุงเทพมหานคร

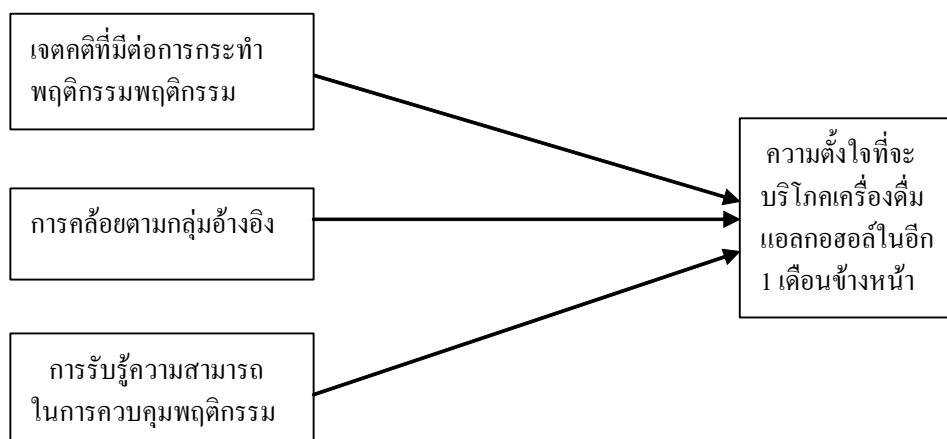
กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้มาจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior) เป็นหลัก ทฤษฎีการวางแผนพฤติกรรมนี้เป็นทฤษฎีที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องได้ถูกพัฒนาโดยเอจเซน (Ajzen 1985, 1991, 2002, 2006) ซึ่งพัฒนาต่อมาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของมาร์ติน ฟิชไบน์ และไอเชค เอจเซน (Icek Ajzen and Martin Fishbein, 1980) เพื่อใช้ทำนายและอธิบายการเกิดพฤติกรรมของบุคคลทำให้เข้าใจพฤติกรรมและสาเหตุของพฤติกรรมอย่าง

เป็นระบบและชัดเจนมากขึ้น ซึ่งการทำนายและการอธิบายการเกิดพฤติกรรมของบุคคลนั้นมาจากความตั้งใจที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมนั้นๆ ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับความตั้งใจที่จะกระทำการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จึงนำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมาเป็นกรอบแนวคิด โดยศึกษาถึงความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมเท่านั้น

สมมติฐานของการวิจัย

เจตคติที่มีต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีความสัมพันธ์และสามารถทำนายความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สรุปได้ดังภาพ 1

ภาพ 1 บัณฑิตทำนายความตั้งใจในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามสมมติฐาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายมาตรการ การป้องกันพฤติกรรมเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในมหาวิทยาลัย
2. เป็นแนวทางในการตัดสินใจเชิงนโยบายของรัฐบาล นักวิชาการ และนักวิจัยที่เกี่ยวข้องในการทำงานรณรงค์ร่วมกันแบบภาคีเครือข่าย

3. เป็นข้อมูลให้แก่ผู้สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มประชากรอื่นต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational research) โดยใช้การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Regression analysis) ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย

ราชภัฏสวนดุสิต ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การสุ่มอย่างเป็นระบบ (Systemic random sampling) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากหลักการคำนวณโดยใช้การคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของยามาเน่ (Taro Yamane) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 388 คน แต่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากที่สุดผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างที่เก็บมาได้ทั้งหมด จำนวน 513 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational research) โดยใช้การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Regression analysis) ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การสุ่มอย่างเป็นระบบ (Systemic random sampling) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากหลักการคำนวณโดยใช้การคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของยามาเน่ (Taro Yamane) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 388 คน แต่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากที่สุดผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างที่เก็บมาได้ทั้งหมด จำนวน 513 คน

เครื่องมือวิจัยในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยเคยสร้างขึ้นในงานวิจัยเรื่อง “รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนผู้ใช้บริการหน่วยงานอนามัยโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร” นำมาดัดแปลงปรับปรุงด้านภาษาให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง และนำไป try out กับนักศึกษา จำนวน 30 คน หลังจากนั้นนำไปหาความเที่ยงได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง .902 – .903 แบบสอบถามดังกล่าวประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป จำนวน 9 ข้อและแบบสอบถามอีก 4 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติที่มีผลต่อการกระทำพฤติกรรม จำนวน 25 ข้อ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จำนวน 16 ข้อ ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม จำนวน 13 ข้อ และส่วนที่ 5 แบบสอบถามความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม จำนวน 6 ข้อ

การให้คะแนนและเกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ย

แบบสอบถามส่วนที่ 2 ถึง ส่วนที่ 4 ใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตัวเลือกให้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนน 5 ถึง 1 ส่วนที่ 5 ตัวเลือกให้ตอบเป็นไปได้นั่นเองถึง เป็นไปไม่ได้แน่นอน ให้คะแนน 5 ถึง 1

ความเที่ยงของแบบสอบถามแต่ละฉบับหาโดยคำนวณ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ได้ค่าดังนี้ แบบสอบถามเจตคติที่มีผลต่อการกระทำพฤติกรรม เท่ากับ .903 แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เท่ากับ .902 แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เท่ากับ .903 แบบสอบถามความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอีก 1 เดือนข้างหน้า เท่ากับ .902

การพิทักษ์สิทธิ์ของนักศึกษา การวิจัยได้ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (Institutional Review Board: IRB) แล้ว หลังจากนั้นขออนุมัติหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลส่งหนังสือถึงคณะต่างๆในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล เมื่อได้รับการอนุมัติแล้วผู้วิจัยให้ข้อมูลแก่นักศึกษาก่อนตอบแบบสอบถามด้วยความสมัครใจ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และอำนาจการทำนาย โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.6 มีอายุเฉลี่ย 19.87 ปี ส่วนใหญ่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มานานกว่า 1 ปี

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๒ (เมษายน – มิถุนายน) ๒๕๕๗

คิดเป็นร้อยละ 31.2 รองลงมาคือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มานานกว่า 3 - 6 เดือน คิดเป็นร้อยละ 27.8 และยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างเริ่มบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกอายุน้อยที่สุด คือ อายุ 3 ปี และอายุมากที่สุดคืออายุ 20 ปี เพื่อนสนิทของกลุ่มตัวอย่างบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คิดเป็นร้อยละ 89.2 และส่วนใหญ่พักอาศัยใน อพาร์ทเมนต์/คอนโด รองลงมาคือพักหอพักนอกมหาวิทยาลัย

2. ผลการศึกษาปัจจัย พบว่า เจตคติที่มีผลต่อการกระทำพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่ามีค่าเฉลี่ย () เท่ากับ 2.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.29 อยู่ในระดับปานกลาง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 อยู่ในระดับปานกลาง การรับรู้ความสามารถในการควบคุม

พฤติกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 อยู่ในระดับปานกลาง และความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอีก 1 เดือนข้างหน้า พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 อยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่อความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าปัจจัยด้านเจตคติที่มีต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอีก 1 เดือนข้างหน้า โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .592, .618, .145 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตัวแปร	ความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
เจตคติที่มีผลต่อการบริโภค	.592**
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	.618**
การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม	.145**

** $p < .01$ * $p < .05$

4. ผลการศึกษานำมาซึ่งการทำนาย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ เจตคติที่มีผลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุม

พฤติกรรม สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอีก 1 เดือนข้างหน้า ได้ร้อยละ 47.5 ($R^2 = 0.475$, $p < 0.05$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 2

ตาราง 2 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนที่ทำนายความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า

ตัวแปรทำนายความตั้งใจที่จะ บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	b	SE.b	Beta	t	p-value
เจตคติที่มีต่อการบริโภค	7.773	.820	.401	9.479	.000
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	1.916	.231	.357	8.288	.000
การรับรู้ความสามารถในการ ควบคุมพฤติกรรม	.701	.215	.215	3.264	.001

$$R = .689, R^2 = .475, R^2 \text{ adj} = .471$$

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.6 มีอายุเฉลี่ย 19.87 ปี ส่วนใหญ่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มานานกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.2 รองลงมาคือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มานานกว่า 3 - 6 เดือน คิดเป็นร้อยละ 27.8 และยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างเริ่มบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกเฉลี่ยอยู่ที่อายุ 16.16 อายุน้อยที่สุด คือ อายุ 3 ปี และอายุมากที่สุด คืออายุ 20 ปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูวนิณี น้อยพันธ์ และคณะ (2545) พบว่าอายุที่เริ่มบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกมากที่สุด คือ อายุ 12-18 งานวิจัยของ สุทธิรักษ์ ไชยรักษ์ และคณะ (2553) ยังพบอีกว่าอายุของเยาวชนที่เริ่มบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก อายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 97.3 เพื่อนสนิทของกลุ่มตัวอย่างบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คิดเป็นร้อยละ 89.2 และส่วนใหญ่พักอาศัยในอพาร์ทเมนต์หรือคอนโด รองลงมาคือพักหอพักนอกมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์ และคณะ (2554) พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกกับเพื่อนโดยพักอาศัยในอพาร์ทเมนต์หรือคอนโด

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอีก 1 เดือนข้างหน้า พบว่า เจตคติที่มีต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และ

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในอีก 1 เดือนข้างหน้า โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .592, .618, .145 ตามลำดับ โดยเฉพาะปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง พบว่ามีความสัมพันธ์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องจากการศึกษาของ สายใจ ชื่นคำ (2542) พบว่า การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของปีศาจมีความสัมพันธ์กับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนวัยรุ่น และงานวิจัยของ ลักษณะ อินทร์กลับ และคณะ (2551) ยังพบว่า บุคคลในกลุ่มตัวอย่างร่วมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด คือ เพื่อนสนิทจากการศึกษาของ นรลักษณ์ เอื้อกิจ (2547) พบว่าทัศนคติมีอิทธิพลโดยตรงทางบวกต่อความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมร้อยละ 97 จากการศึกษาร่วมของ พินทุอร วิรุฬห์ที่ตั้งตระกูล (2550) พบว่าค่านิยมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว อิทธิพลของเพื่อน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และผลงานวิจัย ของ หนึ่งฤทัย มีสะอาด (2551) พบว่า การที่มีบุคคลในครอบครัวดื่ม มีส่วนสนับสนุนการดื่มเบียร์ของนักเรียน

ผลความสามารถในการทำนายพบว่า เจตคติที่มีผลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอีก 1 เดือนข้างหน้า ได้ร้อยละ 47.5 ($R^2 = 0.475, p < 0.05$)

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน) ๒๕๕๗

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาร์คอกซ์ และสโลป (Marcoux and Slope, 1997) พบว่า เจตคติที่มีผลต่อการกระทำพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม สามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 76 จากผลการวิจัยของ สุริย์ สถาพนาพันธ์ (2529) พบว่าทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถทำนายความตั้งใจบริโภคในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนได้ร้อยละ 22.78 จากงานวิจัยของ ผกาดี พรหมนุช (2549) พบว่า เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม อายุ เกรดเฉลี่ยสะสม และจำนวนเพื่อนที่สูบบุหรี่ สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจที่จะสูบบุหรี่ในอีก 1 เดือนข้างหน้าได้ร้อยละ 23-39.5 และจากการศึกษาของ รุจา ภูไพบูลย์ (2549) พบว่า เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 39.2

ผลการศึกษาให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด ดังนั้นควรมีการสร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้แก่ผู้ปกครอง หรือกลุ่มอ้างอิงของนักศึกษา ได้แก่ บิดา มารดา ผู้ปกครองญาติ เพื่อน เป็นต้น นอกจากนี้ควรสร้างค่านิยมใหม่ในการไม่ส่งเสริมให้นักศึกษาบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรให้มีการปลูกฝัง เจตคติ ค่านิยมที่ดีแก่ผู้ปกครองของนักศึกษา และส่งเสริมให้ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีในการไม่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
2. ควรจัดให้มีกิจกรรมสร้างความตระหนักถึงผลเสียของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มากยิ่งขึ้น
3. ผู้บริหารมหาวิทยาลัย อาจารย์ พยาบาลและบุคลากรด้านสุขภาพ ควรนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการปลูกฝัง เจตคติ ค่านิยม และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักศึกษา เพื่อป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์ และคณะ. (2554). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. รายงานวิจัย. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- ญาณินี น้อยพันธ์ พิษณุ ขจรเวทาสน์ และมณฑารุส จิตรังษี. (2545). พฤติกรรมการดื่มสุราและการสูบบุหรี่ของนิสิตหญิงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์เภสัชศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรลักษณ์ เอื้อกิจ. (2547). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทยในจังหวัดกรุงเทพมหานคร. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การพยาบาล) มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ผกาดี พรหมนุช. (2549). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะสูบบุหรี่ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

- พินทุอร วิรุฬห์ตั้งตระกูล. (2550). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโทเศรษฐศาสตร์การจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภัทรพร พลพนาธรรม. (2552). การกระจายตัวของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยรอบมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- รุจา ภูไพบูลย์ และคณะ. (2549). การพัฒนาโปรแกรมการวางแผนพฤติกรรมเพื่อป้องกันและลดพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่นระยะที่1 การพัฒนาเครื่องมือและสำรวจพฤติกรรม. แผนงานพัฒนาสถาบันการศึกษาพยาบาลเป็นผู้นำการสร้างเสริมสุขภาพ.
- ลักษณา อินทร์กลับ และคณะ. (2551). พฤติกรรมการดื่มสุราและการรับรู้ผลกระทบจากการดื่มสุราของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครตะวันตกและปริมณฑล. มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- สายใจ ชื่นคำ. (2542). พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นในสังคมไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2551). การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ.2539, 2544, 2549, และการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากร พ.ศ.2547, 2550. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสถิติแห่งชาติ
- สุทธิลักษณ์ หนูรอด. (2549). เยาวชนกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ : ประเมินการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับอันตรายต่อสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาสารคาม. 25(3) : 77-85.
- สุริย์ สถาพนาพันธ์. (2529). ปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่ทำนายความตั้งใจในการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เจือปนของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- หนึ่งฤทัย มีสะอาด. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเบียร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์), มหาวิทยาลัยมหิดล.
- องค์การอนามัยโลก และกลุ่มอนามัยเด็กวัยเรียน และเยาวชน สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2551). การประเมินผลโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์นิวธรรมดาการพิมพ์ ประเทศไทย จำกัด.
- Ajzen, I. (1985). *From intentions to actions : A theory of planned behavior*. In J. Kuhl & J.Berkowitz (Eds.). *Action-control : From cognition to behavior*. Heidelberg : Springer.
- Ajzen, I. (1988). *Attitude, Personality and Behavior*. Chicago : Dorsey Press.
- Ajzen, I. (1991). *The Theory of Planned Behavior*. *Organizational Behavior and Human Decision Process*.
- Ajzen, I. (2002). Perceived behavioral control, self-efficacy, locus of control, and the theory of planned behavior. *Journal of Applied Social Psychology*, (32) : 665-683.

- Ajzen, I. (2006). *Constructiong a TpB Questionnaire: Conceptual and Methodological Considerations*. Retrieved September 1, 2009, from <http://people.umass.edu/ajzen/pdf/tpb.Measurement.pdf>.
- Ajzen, I. (2008). *Consumer attitudes and behavior*. In C. P. Haugtvedt, P. M. Herr & F. R. Cardes (Eds.), *Handbook of Consumer Psychology*. New York : Lawrence Erlbaum Associates.
- Ajzen, I., Czasch, C., & Flood, M. G. (2009). From intentions to behavior : Implementation intention, commitment, and conscientiousness. *Journal of Applied Social Psychology*, (39) : 1356-1372.
- Ajzen, I.& Fishbein, M. (1980). *Understanding Attitude and Predicting Social*. Englewood Cliffs. NJ : Prentice-Hall. Inc.
- Ajzen, I.& Fishbein, M. (1969). The prediction of behavioral intentions in a choice situation. *Journal of Experimental Social Psychology*. (5) : 400-416.
- Ajzen, I., & Gilbert Cote, N. (2008). *Attitudes and the prediction of behavior*. In W. D. Crano & R. Prislin (Eds.), *Attitudes and attitude change*. New York : Psychology Press.
- Marcoux B. and Slope J.T. (1997). Application of the theory of planned behavior to adolescent use and misuse of alcohol. *Health Education Research*. (12) : 323-351.
- World Health Organization. (1988). *Toward Health Public Policies on Alcohol and Other Drugs*. Convenes Statement proposed by WHO Expert Working Group. Sudney/Cambara, 24-31 March. WHO. Geneva. [Online]. Retrieved February 1, 2010, from <http://www.thailand.or.th>.

